

N:o 22.

Septuageesima-sunnuntaina.

Evank. Matt. 20: 1–16.

Taivaan valtakunta on perheen isännän vertainen, joka varhain huomeneltain läksi ulos, palkkaamaan työväkeä viinamäkeensä. Ja kuin hän oli sopinut työmiesten kanssa päiväpenningistä, lähetti hän heidät viinamäkeensä. Ja hän meni ulos liki kolmannella hetkellä, ja näki muita seisovan turulla joutilasna. Ja hän sanoi heille: Menkäätkä myös te viinamäkeen; ja mitä kohtuullinen on, niin minä annan teille. Niin he menivät. Taas hän meni ulos liki kuudennella ja yhdeksännellä hetkellä, ja teki myös niin. Mutta yhdellätoistakymmenennellä hetkellä läksi hän ulos, ja löysi muita joutilasna seisomassa, ja sanoi heille: miksi te tässä kaiken päivän joutilasna seisotte? He sanoivat hänelle: sillä ei ole kenkään meitä palkannut. Hän sanoi heille: menkäätkä te myös minun viinamäkeeni, ja mitä kohtuus on, pitää teidän saaman. Mutta koska ehtoo tuli, sanoi viinamäen isäntä perheensä haltialle: kutsu työväki ja maksa heidän palkkansa, ruveten viimeisistä ensimmäisiin asti. Ja kuin ne tulivat, jotka liki yhdellätoistakymmenennellä hetkellä tulleet olivat, saivat he kukin penninkinsä. Mutta koska ensimmäiset tulivat, luulivat he enemmän saavansa. Ja he myös saivat kukin penninkinsä. Ja kuin he saivat, napsivat he perheen isäntää vastaan, sanoen: nämä viimeiset ovat yhden hetken työtä tehneet, ja sinä teit heidät meidän verraksemme, jotka olemme kantaneet päivän kuorman ja helteen. Niin hän vastasi ja sanoi yhdelle heistä: ystäväni, en tee minä sinulle vääryyttä: etkös sopinut minun kanssani määrätystä penningistä? Ota se kuin sinun tulee, ja mene matkaas; mutta minä tahdon tälle viimeiselle antaa niinkuin sinullekin. Vai enkö minä saa tehdä minun kalustani, mitä minä tahdon? Taikka katsotkos sentähden karsaasti, että minä hyvä olen? Niin viimeiset tulevat ensimmäisiksi, ja ensimmäiset viimeisiksi. Sillä monta ovat kutsutut, vaan harvat valitut.

Tämän evankeliumin ovat muutamat isät sovittaneet saarnaajiin maailman alusta ainsa loppuun asti, niin että ensimmäinen hetki olisi Aadamin aika, kolmas Nooan, kuudes Abrahamin, yhdeksäs Mooseksen ja yhdestoista Kristuksen ja apostolien. Kyllähän tuollainen jaarittelu kelpaa ajankuluksi, kun ei mitään muuta saarnattavaa ole. Huonosti, näet, tahtoo sopia, että päiväpenningi merkitsisi ijankaikkista elämää, johon ensimmäiset, Aadami ja pyhät esi-isät eivät tyytyisi, joten tuollaiset pyhät ihmiset nurisisivat taivaan valtakunnassa ja saivat nuhteita perheen

isännältä sekä lorun lopuksi tulisivat viimeisiksi, se on: kadotetuiksi.

Me annamme siis tuollaiset jaaritukset mennä matkoihinsa ja pysymme Kristuksen yksinkertaisessa opetuksessa ja tarkoituksessa. Hän tahtoo tällä vertauksella osoittaa, kuinka taivaan valtakunnassa käy, se on: kristikunnassa maan päällä, jossa Jumala ihmeellisesti tuomitsee ja vaikuttaa, nimittäin sillä tavalla, että tekee ensimmäiset viimeiseksi ja viimeiset ensimmäisiksi. Tämä kaikki on puhuttu niiden nöyryyttämiseksi, jotka jotakin ovat, etteivät mihinkään muuhun luottaisi kuin

pelkkään Jumalan hyvyyteen ja laupeuteen, ja etteivät toisaalta taas ne, jotka eivät ole mitään, joutuisi epätoivoon, vaan turvautuisivat hekin Jumalan armoon kuten edellisetkin.

Sen vuoksi ei tämän vertauksen kaikkia yksityiskohtia tule ylön tyyni tutkistella, vaan ottaa pääasiasta vaarin, mihin Kristus siinä tähtää, sekä jättää silleen mitä päiväpeninki tarkoittaa tai mitä ensimmäinen ja viimeinen hetki mahdollisesti merkitsee. Täytyy pitää silmällä, mikä mieli ja tahto perheen isännällä on, kuinka hän tahtoo että hänen hyvyyttänsä arvattaisiin korkeammaksi kaikkia töitä ja ansioita. Niinpä ei myöskään vertausta väärästä huoneenhaltiasta, Luukk. 16 luku, esitetä meille kokonaisuudessaan siinä mielessä, että mekin saisimme pettää isäntiämme; vaan meille näytetään samaisen huoneenhaltian viisautta, kun hän niin hyvin ja taitavasti katsoo omaa parastansa ja siinä onnistuukin, vaikka tosin oman herransa vahingoksi. Joka tässäkin ryhtyisi laveasti tutkistelemaan ja saarnaamaan velkojista ja mitä velkakirjat, öljy, nisut ja mitat tarkoittavat, hän hairahtuisi pois oikeasta ajatuksesta ja noudattaisi omia sepustuksiaan, joista ei kenellekään hyötyä olisi.

Tällaisia vertauksia ei, näet, lausuta siinä tarkoituksessa, että niiden kaikilla yksityiskohdilla olisi täydellinen merkitys: Paavaliakin esimerkiksi Room. 5: 18 vertaa Adamia ja Kristusta toisiinsa sanoen Adamia Kristuksen esikuvaksi, vaikka kuitenkin Aadami jätti meille perinnöksi kuoleman ja synnin ja Kristus elämän ja vanhurskauden. Mutta vertauksen ytimenä ei olekaan perintö vaan perinnön seuraus, niin että kuten Adamista syntyneitä synti ja kuolema noudattelevat ja seuraavat perintönä, samoin myöskin perinnöllinen elämä ja vanhurskaus noudattelee ja seuraa Kristuksesta syntyneitä. Samoin voidaan myöskin haureellinen nainen, joka

maailmaa ja syntiä miellyttääkseen itseänsä koristelee, asettaa esikuvaksi kristilliselle sIELulle, että hänkin Jumalan edessä itseänsä kaurnistaisi, mutta ei tietysti syntiä varten, kuten tuo edellinen.

Siis ei ole tämän vertauksen ydinkohta siinä, mikä ehkä päiväpeninki lienee, eikä myöskään hetkien erotuksessa, vaan päiväpeningin hankkimisessa ja saavuttamisessa eli sen ansaitsemisessa. Kun ensimmäiset tässä arvelivat saavansa ansiosta päiväpeningin ja vähän enemmänkin, ja kuitenkin viimeiset Herran hyvyydestä saivat saman palkan, tahtoo Jumala sillä osoittaa, että paljasta hyvyyttä se on, mitä hän meille antaa, johon toinen ei ole ansiokkaampi kuin toinenkaan. Sen vuoksi hän tässä sanoo: Ystäväni, en tee minä sinulle vääryyttä, onhan tämä minun tavaraani eikä sinun. Jos sinun tavarastasi antaisin, voisit kyllä nurista. Enkö minä saa kalustani tehdä, mitä tahdon?

K Kristus kurittaa ensiksi röyhkeydestä (kuten epistolakin tekee) niitä, jotka töitten avulla taivaaseen pyrkivät. Näin tekivät Juutalaiset esimerkiksi, jotka tahtoivat olla Jumalan ensimmäisiä, ja näin tekevät nykyäänkin meidän hengelliset. Nämä kaikki raatavat määrätystä palkasta, se on: he ottavat Jumalan lakia siten käyttäöksensä, ikäänkuin heidän pitäisi sitä täyttää määrättyjen töitten suorittamisella jostain sovitusta palkasta, joten he eivät koskaan lakia oikein ymmärrä eivätkä tiedä, että pelkkää armoa tarvitaan voidaksemme kestää Jumalan edessä. Tätä kuvataan niillä palkkalaisilla, jotka Herran kanssa sopivat määrätystä päiväpeningistä. Sen vuoksi on elämä heille katkerata ja viettävät sitä ankarain sääntöjen mukaan.

Kun evankeliumi tulee ja tekee kaikki saman arvoiseksi, kuten Paavali Room. 3: 23 tekee, niin ettei monia töitä toimittaneet ole suuremman arvoisia kuin julkisyntisetkään, ja

kun heidänkin täytyy syntisten joukkoon astua ja kärsiä tätä lausetta: **Kaikki ovat he syntiä tehneet**, joten kukaan ei voi olla Jumalan edessä vanhurskas, niin he katselevat ympärilleen ja halveksivat niitä, jotka eivät mitään ole tehneet; heidän suurella vaivallaan ja työllään pitäisi toki oleman korkeampi hinta kuin laiskojen ja joutilasten. Silloin he nappisevat perheen isäntää vastaan, pitävät tätä vääryytenä, soimaavat evankeliumia ja paatuvat töissänsä; silloin he kadottavat Jumalan lempeyden ja armon, saavat käteensä ajallisen palkkansa, jonka kanssa saavat mennä matkoihinsa ja joutua kadotukseen. He eivät, näet, ole palvelleet ijankaikkisen armon vaan palkan vuoksi, jonka saavatkin mutta eivätpä enempääkään.

Toisten taasen täytyy tunnustaa, etteivät ole ansainneet päiväpenninkiä eikä armoa, vaan heille annetaan enemmän, kuin olivat luulleetkaan heille luvatuksi. Nämä tyytyvät armoon ja tulevat sen kautta autuaiksi, jonka lisäksi heillä on vielä ajallistakin tavarata kylältä, sillä heidän kaikkensa riippuu perheen isännän hyvästä tahdosta. Jos siis asiata tarkalleen tahtoisi selittää, täytyisi päiväpenninillä merkitä ajallista hyvää ja perheen isännän hyvyydellä ijankaikkista: Mutta päivän kuorma ja helle täytyy ajasta sovittaa omaantuntoon, niin että tekopyhät raastavat kauvan ja raskaasti, se on: he tekevät sitä raskaalla omallatunnolla ja haluttomalla sydämellä, lain pakottamina ja ahdistamina, jota vastoin lyhyellä ajalla tarkoitetaan keveätä armon saavuttanutta omaantuntoa, joka mielellään ilman lain pakkoa oikeen elää.

Niin on heillä nyt sama päiväpenninki, se on: molemmille annetaan ajallista hyvää. Mutta viimeiset eivät ole sitä tavoitelleet, vaan se joutui heidän osakseen, koska he ensin etsivät Jumalan valtakuntaa, Matt. 6: 33. Sen lisäksi on heillä armo ijankaikkiseen elä-

mään ja ovat iloisia. Ensimmäiset taas hakevat ajallista, sopivat palkasta ja palvelevat sitä saadakseen, jonka vuoksi jäävät armoa vaille ja ansaitsevat kovalla raatamisellaan helvetin. Viimeiset, näet, eivät luule ansainneensa eivätkä julkene vaatiakaan päiväpenninkiä ja saavatkin sen kokonaan. Kun ensimmäiset sen näkevät, yltyvät he enempää pyytämään ja menettävät kaikki. Sentähden huomaamme selvästi heidän sydämeensä katsahtaessamme, etteivät viimeiset arvaa ansiotaan miksikään, vaan nauttivat Herran hyvydestä. Ensimmäiset taas eivät välitä Herran hyvydestä, vaan katselevat omaa ansiotansa pitäen itsensä oikeutettuina palkan saantiin ja nurisevat siitä.

Nämä kaksi sanaa **ensimmäiset ja viimeiset** täytyy meidän sovittaa kahteen tarkoitukseen, ensiksi Jumalaan ja toiseksi ihmisiin nähden. Näin: jotka ovat ensimmäisiä ihmisten edessä, (se on: jotka ihmisten nähden tahtovat olla ja ovat olevinaan likeisimpiä ja ensimmäisiä Jumalan edessä), niiden käy aivan päin vastoin Jumalan edessä, niin että tulevat viimeisiksi ja kaikkein reunimmaisiksi; toisaalta taas jotka ovat ihmisten silmissä viimeisiä (se on: jotka pyytävät olla ja näyttävät olevan kaukaisimpia ja viimeisiä Jumalan edessä), niille käy myöskin päinvastoin, niin että ovat likeisimpiä ja ensimmäisiä Jumalan edessä. Ken nyt tahtoo varma olla, hän ottakoon vaarin tästä lauseesta: **Jokainen kuin itsensä ylentää, se aletaan**, Luukk 18: 14, sillä tähän sovitettuna se kuuluu: Ensimmäinen ihmisten edessä on viimeinen Jumalan edessä, ja viimeinen ihmisten edessä on ensimmäinen Jumalan edessä. Toisin päin: Ensimmäinen Jumalan edessä on viimeinen ihmisten edessä, ja viimeinen Jumalan edessä on ensimmäinen ihmisten edessä.

Mutta koska tämä evankeliumi ei puhu ensimmäisistä ja viimeisistä halpojen ja alhaisten joukossa (niinkuin maailman ylhäiset

eivät ole Jumalan edessä pakanoita parempia, jotka eivät Jumalasta mitään tiedä), vaan tarkoittaa juuri niitä, jotka luulettelevat olevansa Jumalan edessä ensimmäisiä tai viimeisiä, niin se tähtää sangen korkealle ja koskettaa ihan etevimpiä ihmisiä, vieläpä peljättää kaikkein suurimpia pyhiäkin. Sentähden Kristus puhuukin tätä itse apostoleille. Täällähän tapahtuu kyllä, että joku maailman silmissä köyhä, heikko, ylönkatsottu, joka Jumalan tähden jotain kärsiikin, on kuitenkin salaa sydämessään täynnä omaa kelvollisuutta, niin että pitää itseänsä ensimmäisenä Jumalan edessä, vaikka juuri siten tuleekin viimeiseksi. Moni taas on niin epäröivä ja arka, että hän mielestään on viimeinen Jumalan edessä, jos kohta hänellä onkin maailman edessä rahaa, kunniaa ja tavaraa, ja onkin juuri sen vuoksi ensimmäinen.

Me näemmekin, kuinka tässä kohden kaikkein suurimmat pyhät ovat peljänneet itseänsä, ja kuinka monta on hengellisestäkin säädyistä langennut. Daavid Ps. 131: 2 valittaa: **Koska en minä minun sieluani asettanut ja vaikittanut, niin minun sieluni tuli vieroitetuksi, niinkuin lapsi äidistänsä vieroitetaan**, ja Ps. 36: 22: **Elä salli minun tallattaa ylpeiltä** (ylpeydeltä). Kuinka usein hän rankaiseekaan suruttomia, röyhkeitä ja ylpeitä, Ps. 119: 21. Samoin Paavali 2 Kor. 12: 7 sanoo: **Ettei ilmoitusten ylönpalttisuus minua ylön paljon korottaisi, on pistin annettu minun lihaani** j. n. e. Ja olemmehan epistolassakin kuulleet, kuinka erinomaiset miehet ovat langenneet. He ovat epäilemättä kompastuneet tuohon ilkeään salaiseen itserakkauteen, niin että rupesivat itseänsä luottamaan ja ajattelemaan: me olemme jo lähellä, ei enään ole mitään hätää, me tunnemme Jumalan, olemme sitä ja tätä toimittaneet. He eivät ole itse huomanneet, kuinka ovat itseänsä tehneet ensimmäisiksi

Jumalan edessä. Katso, kuinka Sauli lankesi? Kuinka salli Jumala Daavidin langeta? Kuinka täytyi Pietarin langeta? Kuinka lankesivat muutamat Paavalin opetuslapsista?

Sen vuoksi onkin sangen tarpeellista, että tätä evankeliumia niille meidän aikamme saarnataan, jotka nykyään evankeliumin tietävät, minulle ja minun kaltaisilleni, jotka tahdomme koko maailmaa opettaa ja mestaroida luullen olevamme ensimmäisiä ja nielleemme Pyhän Hengen suolineen sorkkineen. Mistähän, näet, tuo tulee, että nyt jo niin monta lahkoa syntyy ja että toinen saa evankeliumista siihen toinen tähän aihetta? Epäilemättä siitä, ettei kukaan pidä itselleen sanottuna eikä sovita itseensä tätä lausetta: **ensimmäiset tulevat viimeiseksi**, tai jos sovittavatkin, niin ovat kuitenkin suruttomia ja huolettomia luullen olevansa ensimmäisiä. Sen vuoksi pitää heille käymän tämän lauseen mukaan, että tulevat viimeisiksi ja hyökkäävät tällaisella häpeällisellä opillansa ja pilkallansa Jumalaa ja hänen sanaansa vastaan.

Eikö näin ole paavinkin käynyt? Hänpä se joukkoinensa ei muuta ajattele kuin olevansa Jumalan sijainen ja häntä kaikkein likinnä, jota hän on koko maailmallekin saarnauttanut. Mutta juuri sen kautta on hän tullut perkeleen sijaiseksi ja Jumalasta kaikkein reunimmaisiksi, sillä kukaan ihminen ei ole auringon alla niin riehunut ja raivonnut Jumalaa ja hänen sanaansa vastaan, eikä hän kuitenkaan ole älynnyt tuota kauheata itserakkauttaan. Hän on ollut suruton eikä ole peljännyt tuota ylevätä, terävätä, korkeata ja oivallista lausetta: **Ensimmäiset tulevat viimeiseksi**. Tämä se koskettaa sydämen syvintä pohjaa, tuota omaa hengellistä luuloa, joka myöskin köyhyydessä, häpeässä ja onnettomuudessa pitää itseään ensimmäisenä, vieläpä juuri silloin kaikkein enimmäin.

Loppupäätös tästä evankeliumista on nyt seuraava: Ei kukaan ihminen ole niin korkea eikä voi niin korkealle päästä, ettei hänellä olisi syytä peljätä joutuvansa kaikkein alimmaksi. Toisaalta taas ei ole kukaan niin syvälle langennut eikä niin syvälle voi lantea, ettei hänellä olisi syytä toivoa pöystä kaikkein korkeimmalle. Tässä sysätään syrjään kaikki ansio ja ainoastaan Jumalan hyvyys saa ylistyksen, ja paikkansa pitää lujasti: **Ensimmäiset tulevat viimeisiksi ja viimeiset ensimmäisiksi.** Kun hän sanoo: **Ensimmäiset tulevat viimeisiksi,** tempaa hän sinulta pois kaiken ylpeyden ja kieltää sinua pitämästä itseäsi ketään porttoakaan parempana, vaikka sitten olisit Aabraham, Daavid, Pietari tai Paavali. Mutta kun hän sanoo: **Viimeiset tulevat ensimmäisiksi,** poistaa hän sinusta

kaiken epäilyksen ja kieltää sinua pitämästä itseäsi ketäkään pyhää halvempänä, vaikka sitten olisitkin Pilaatus, Herodes, Sodoma ja Gomorra.

Samoin kuin siis meillä ei ole mitään syytä pöyhkeillä, ei meillä myöskään ole mitään syytä epäillä, vaan tässä evankeliumissa todistetaan ja vahvistetaan keskitie, niin ettei tule pitää silmällä päiväpenninkiä vaan perheen isännän hyvyttä, joka on sama ja muuttumaton ylhäisille ja alhaisille, ensimmäisille ja viimeisille, pyhille ja syntisille. Ei siis voi kukaan kerskata, uskaltaa eikä pöyhkeillä enemmän kuin toinenkaan, sillä hän ei ole ainoastaan juutalaisten vaan pakanoittenkin Jumala, ja vielä kaikenkin, olkoon se mitä tai minkä nimellistä tahansa. Amen.